

Europos Pulsas

Jungiant bendruomenes, stiprinant Europą

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

Nr. 11

2025 m. sausis

ŽALIOJI ATEITIS: ATSINAUJINANČIOS ENERGIJOS INVESTICIJŲ GALIA EKOLOGINĖS EKONOMIKOS FORMAVIME

Atsinaujinančios energijos sektorius išlieka vienas svarbiausių pasaulinės ekonominės ir ekologinės politikos kryptių. Šis sektorius ne tik mažina priklausomybę nuo iškastinio kuro, bet ir sudaro pagrindą formuojant žaliąją ekonomiką, kuri remiasi tvarumu, inovacijomis ir efektyvia gamtos išteklių naudojimu.

Atsinaujanti energija - kaip ekonominės transformacijos pagrindas

Atsinaujinančios energijos šaltiniai – saulė, vėjas, vanduo, geoterminė energija – vis labiau įsitvirtina pasaulinėje energetikoje. Su kiekvienu nauju projektu didėja supratimas, jog šis sektorius yra ne tik sprendimas klimato kaitos krizėms, bet ir ekonominės plėtros variklis. Investavimas į švarios energijos gamybą sukuria naujas darbo vietas, skatina technologinę pažangą bei mažina energetinę priklausomybę nuo užsienio išteklių.

Pavyzdžiu gali tapti Europos Sąjungoje vykdomi „Žaliojo kuro“ tikslai, skirti iki 2050 metų sumažinti anglies dioksido kiekį iki nulio. Milijardiniai fondai skiriami saulės ir vėjo jėgainių parkų plėtrai, kurių poveikis matomas ne tik ekologiniu, bet ir socialiniu lygmeniu.

Tam iš 2021–2027 m. Europos Sąjungos fondų skirta 12 mln. eurų investicijų. Parama pasinaudoti bus galima iki 2026 m. pradžios arba kol pakaks lėšų kiekvienam iš numatytų ruožų, kuriuose galima finansuoti elektromobilių infrastruktūros įrengimą ar plėtrą. Šią priemonę inicijavo Susisiekimo ministerija. Neatsilieka ir Lietuva – ši šalis ryžtingai žengia pirmyn žaliųjų inovacijų ir ekologijos keliu.

Panevėžyje neseniai atidarytas elektromobilių įkrovimo parkas Lietuvoje ir Baltijos šalyse, kurį valdo „Eldrive“, puikiai atspindi šias tendencijas. Šis 1,5 hektaro teritorijoje esantis parkas gali vienu metu įkrauti iki 20 elektromobilių, o kiekvienas įkrovimo taškas užtikrina 200 kW DC galią. Be įkrovimo stotelių, parke įrengtas 318 kv. metrų pastatas, kuriame išnaudojama saulės energija – ant stogo sumontuotos baterijos gamina švarią energiją pasta-

tui aprūpinti. Šiame centre taip pat veikia kavinė, darbo ir poilsio erdvės, tinkančios keliautojams ir vietos gyventojams. „Eldrive“ projektas ne tik siūlo tvarią alternatyvą transporto sektoriuje, bet ir tampa inovatyvios energetikos infrastruktūros simboliu visame Baltijos regione.

Nuotrauka P.Židonio

Dar išpūdingesnį žingsnį žengė Kaunas, atidarydamas didžiausią elektromobilių įkrovimo parką Baltijos šalyse, esantį šalia „Akropolis“. Čia įrengta 20 stotelių, kurios vienu metu gali aptarnauti net 40 automobilių. Šis projektas, įgyvendintas estų įmonės „Elevolve“, pabrėžia ne tik infrastruktūros plėtros svarbą, bet ir ekonominį regiono potencialą. Kauno projektas tapo pirmuoju tokio masto žingsniu Vidurio ir Rytų Europoje.

tuota, kad gerėjanti infrastruktūra gali lemti didesnę elektromobilių pardavimų mastą nei vidaus degimo variklių transporto priemonių jau per artimiausius metus.

Ekologinė nauda ir tvarumo formavimas

Atsinaujinančios energijos plėtra tiesiogiai prisideda prie švaresnės aplinkos kūrimo. Saulės ir vėjo jėgainės neišskiria šiltnamio efektą sukeliančių dujų, todėl mažina klimato kaitos spartą. Be to, tokie projektai dažnai apima ir biologinės įvairovės saugojimo iniciatyvas, pavyzdžiui, vėjo jėgainių parke galima įkurti natūralias buveines vietinei faunai ir florai.

Panevėžio elektromobilių įkrovimo parkas – ryškus praktinio

tvarumo pavyzdys. Šis parkas, moderniai įrengtas pagal aukščiausius standartus, demonstruoja, kaip ekologiški sprendimai gali būti integruoti į kasdienį gyvenimą.

Štai dar vienas sėkmingas projektas – Maroko „Ouarzazate“ saulės energijos kompleksas, dar vadinamas „Saharos saule“. Įsikūrusi prie Sacharos dykumos pakraščio netoli Maroko miesto Ouarzazate, Ouarzazate saulės energijos stotis, dažnai vadinama „Saharos saule“, yra išpūdingas inžinerijos pasiekimas ir Maroko įsipareigojimo atsinaujinčiai energijai simbolis. Šis milžiniškas kompleksas, oficialiai žinomas kaip „Noor Ouarzazate Solar Complex“, yra viena didžiausių koncentravusios saulės energijos (CSP) stotelių pasaulyje ir svarbus žingsnis pasauliniu mastu pereiti prie švarių energijos šaltinių. Tai vienas didžiausių pasaulyje saulės energijos parkų, kuris ne tik gamina žaliąją energiją, bet ir padeda stabilizuoti regiono ekonomiką, suteikdamas darbo vietas bei infrastruktūros plėtrą.

Iššūkiai ir ateities perspektyvos

Nepaisant sėkmės istorijų, iššūkiai išlieka. Vienas reikšmingiausių – nepakankama infrastruktūra energijos kaupimui. Baterijų technologijos dar nėra pakankamai efektyvios, kad būtų užtikrintas ilgą energijos saugojimas. Taip pat svarbu užtikrinti, kad plėtra nedarytų žalos ekosistemoms – pavyzdžiui, tinkamai pasirinkti vietas vėjo jėgainėms.

Kita svarbi užduotis – išlaikyti visuomenės paramą perėjimui prie žaliosios ekonomikos. Investicijų poveikis kasdieniam gyvenimui turi būti aiškus bei apčiuopiamas – nuo mažesnių sąskaitų už elektrą iki patogios elektromobilių infrastruktūros.

Tendencijos rodo, kad artimiausiu metu investicijos bus nukreiptos į decentralizuotas energijos tinklus ir pažangias energijos kaupimo sistemas. Tokios technologijos ne tik padidins energetinį saugumą, bet ir atvers naujas galimybes mažoms bei vidutinėms įmonėms.

„Europos Pulso“ informacija

ATRASK SAVO GALIMYBES

Europos Komisijos portalas „Funding & Tenders Portal“ yra skirtas ES finansavimo ir konkursų galimybėms. Šiame portale skelbiami įvairūs projektų finansavimo kvietimai, kurie apima daugybę sričių ir programų.

Lapkričio 29 d. paskelbti projektai:

1. Gamtos pagrįstų sprendimų, vandens išteklių valdymo, dirvožemio sveikatos gerinimo ir klimato atsparumo stiprinimo sritis. Paskelbta lapkričio 29 d. (SpongeWorks Open Call for Associated Regions).

2. Žaliosios ekonomikos, socialinės ekonomikos ir įgūdžių stiprinimo sritis. Paskelbta lapkričio 29 d. (Call for Social Economy Enterprises to Receive Financial Support for Purchasing Capacity Building Services to Support Green Transition).

3. Socialinės ekonomikos, gebėjimų stiprinimo ir paslaugų teikimo sritis. Paskelbta lapkri-

čio 29 d. (Call for Providers: Invitation to register in the SKIFT Project Registry of providers for the social economy).

4. Skaitmeninių mokėjimų, privatumo apsaugos technologijų, laisvosios ir atvirojo kodo programinės įrangos kūrimo sritis. Paskelbta gruodžio 1 d. (NGI TALER Open Call (2025-02T)).

5. Skaitmeninių finansinių technologijų (FinTech), privatumo apsaugos, atvirojo kodo programų kūrimo ir patikimo interneto kūrimo sritis. Paskelbta gruodžio 1 d. (NGI Mobifree open call (2025-02M)).

6. Žemės ūkio inovacijų, skaitmeninių technologijų, dirbtinio intelekto (DI) ir tvarumo sritis.

Paskelbta gruodžio 1 d. (AGRARIAN - Open Call #1 - DEVELOP).

7. 6G ryšių technologijų, išplėstinės realybės (XR) ir vertikalųjų pramonės šakų inovacijų sritis. Paskelbta gruodžio 1 d. (3rd 6G-XR Open Call – Vertical Replicability Enablers).

8. Vietinių valiutų, skaitmeninių technologijų, bendruomenių stiprinimo ir ekonomikos tvarumo sritis. Paskelbta gruodžio 1 d. (NGI Local for Local Currency Ecosystem).

9. Išmaniųjų bendruomenių, duomenų erdvių kūrimo, skaitmeninės ir žaliosios transformacijos sritis. Paskelbta gruodžio 1 d. (Call for Pilots within the European Data Space for Smart Communities (submission round 3)).

10. Atvirojo kodo technologijų, skaitmeninių bendrų

išteklių kūrimo sritis.

Paskelbta gruodžio 1 d. (NGI Zero Commons Fund (2025-02Z)).

11. Atvirojo kodo technologijų, decentralizuotų IT sistemų, skaitmeninio suvereniteto ir debesijos infrastruktūros sritis. Paskelbta gruodžio 1 d. (NGI Fediversity Open Call (2025-02F)).

12. Energijos vartojimo efektyvumo, tvarumo ir mažų bei vidutinių įmonių (MVI) paramos sritis. Paskelbta gruodžio 2 d. (EENergy 2nd call).

13. Agroekologijos, tvaraus žemės ūkio, aplinkosaugos, ekonomikos ir socialinių mokslų sritis. Paskelbta gruodžio 2 d. (Integrating environmental, economic and social perspectives in assessing the performance of agroecology. Value-chain and policy implications).

Paliesiaus dvaras: holistinis sveikatos ir kultūros prieglobstis

Autorius Andrjusgeo - Mano darbas, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=53807066>

Istorija ir kilmė

Paliesiaus dvaro istorija siekia XVII amžių, kai šią teritoriją įsigijo grafas Tyzenhauzenas. Dvarvietė, įsikūrusi netoli Kančioginos upelio, iš pradžių garsėjo savo alaus darykla ir pirtimi. Pavadinimą „Paliesius“ įkvėpė aplinkos grožis ir ramybė šalia miško, vadinamo „paliesiuje“.

Per šimtmečius dvaras keitė savininkus, tačiau šiandien jis kruopščiai atkurtas, išlaikant savo istorinį žavesį. Pagrindinis pastatas, buvusi dvaro prižiūrėtojo rezidencija, dabar veikia kaip kavinė-restoranas, viešbutis ir SPA centras. Kiti svarbūs objektai – restauruotas arklidžių tvartas pasagos formos, uždenktas stiklo ir metalo konstrukcija, kuriame dabar rengiami koncertai ir renginiai, bei neseniai pastatytas kepyklos pastatas, kur kepami tradiciniai duonos ir pyrago gaminiai. Taip

pat prie šiaurinio jėjimo įkurtas Paliesiaus fizinės terapijos centras, dar labiau pabrėžiantis dvaro įsipareigojimą sveikatingumui.

Išskirtiniai Paliesiaus bruožai

Paliesiaus dvaras išsiskiria ne tik savo atokumu nuo pagrindinių turistinių maršrutų, bet ir filosofija, kurioje akcentuojamas holistinis sveikatingumas. Įsikūręs netoli Aukštaitijos nacionalinio parko, dvaras harmoningai derina regiono gamtos grožį su unikaliais pasiūlymais.

Pagrindiniai akcentai:

• **Fizinės terapijos centras:** Vienintelė tokio tipo licencijuota įstaiga Baltijos šalyse, siūlanti individualizuotas fizinio krūvio programas ir mitybos patarimus.

• **Koncertų salė:** Akustiškai inžinerinė erdvė, įrengta stiklu dengtuose arklidžių tvartuose, kurioje stovi antikinis Steinway Grand for-

tepijonas, anksčiau priklausęs Prūsijos princui Georgui Friedrichui. Čia vyksta pasaulinio lygio klasikinės muzikos pasirodymai.

• **Istorinis parkas:** Botaninės vertės teritorija su šimtamečiais medžiais, įskaitant 25 metrų aukščio ąžuolą, pasivaikščiavimo takais ir meno instaliacijomis, tokiomis kaip suomių skulptoriaus Jari Mannisto fontanas.

Sveikatos ir gerovės turizmas

Paliesiaus dvaras orientuojasi į kūno ir sielos harmoniją. Fizinės terapijos centras siūlo programas, skirtas hipertenzijos, diabeto, nutukimo ir sąnarių skausmų gydymui, taip pat reabilitacijai po traumų ar operacijų. Čia lankytojai gali mėgautis fizioterapijos procedūromis, masažais, sukuri-nėmis voniomis ir mitybos seminarais. Ši unikali aplinka ir aukštos kokybės kultūriniai renginiai suteikia sveikatingumo patirčiai papildomą vertę.

Kultūriniai ir gamtiniai objektai

Dvaras yra ne tik sveikatingumo, bet ir kultūros bei istorijos entuziastų traukos vieta.

Pagrindiniai objektai:

• **Koncertai ir renginiai:** „Pasagos“ koncertų salėje visus metus vyksta aukščiausio lygio pasirodymai.

• **Istorinis parkas ir takai:** Lankytojai gali mėgautis parko ramybe arba ilgesniais pasivaikščiavimo maršrutais netoliese, kurie žiemą virsta slidinėjimo takais.

Netoliese esantys objektai:

• **Miegalėnų bažnyčia:** Turtinga kultūros paveldo objektų.

• **Krikonių šaltinis:** Rami ir natūrali vieta.

• **Juodagalvių vandens malūnas ir etnografiniai kaimai:** Atskleidžiantys tradicinį Lietuvos gyvenimą.

Miegalėnų bažnyčia

Miegalėnų bažnyčia yra vienas iškilusių kultūros paveldo objektų šalia Paliesiaus dvaro. Šios bažnyčios architektūra demonstruoja tradicinio Lietuvos sakralinio meno subtilybes, kurios dera su kaimiškos aplinkos ramybe. Jos interjere galima rasti unikalių medžio drožinių, rankų darbo altorių bei freskų, kurios atspindi tiek vietinę, tiek platesnę religinę istoriją. Be to, bažnyčia dažnai minima kaip vieta, kurioje rengiami kultūriniai renginiai, skirti išsaugoti unikalias lietuviškas tradicijas. Šventovė traukia keliautojus dėl savo jaukumo ir istorinio palikimo išsaugojimo.

Krikonių šaltinis

Krikonių šaltinis yra ideali vieta norintiems atsipalaiduoti ir pajusti ryšį su gamta. Šis natūralus vandens šaltinis garsėja ne tik savo ramybe, bet ir švaraus, gaivaus vandens skoninėmis savybėmis. Anot legendų, šaltinio vanduo turi gydomųjų savybių, todėl jį užsuka tiek vietiniai gyventojai, tiek lankytojai iš tolimesnių kraštų. Aplink šaltinį įrengti takai leidžia mėgautis gamtos ramybe, o netoliese įsitaisiusi mažytė piknikų erdvė kviečia pasimėgauti gamtos draugija.

Juodagalvių vandens malūnas ir etnografiniai kaimai

Juodagalvių vandens malūnas – tai gyvas tradicinio lietuviško kaimo buities pavyzdys. Atkurtas istoriškai autentiškas malūnas leidžia

apžiūrėti senovinius mechanizmus ir pamatyti, kaip Lietuvoje seniau buvo malami grūdai. Šis objektas kartu su aplinkiniais etnografiniais kaimais, tokiais kaip Senosios Katinaiutiškės, Mėcionys ar Guntaitininkai, supažindina lankytojus su tradiciniu lietuvių gyvenimu. Čia galima rasti išsaugotus medinius namelius, vietos amatinių dirbinių bei pažinti kaimiško gyvenimo ritmą. Šie kaimai kartu su malūnu sudaro autentišką, laiko nepalietą atmosferą, kuri leidžia prisiliesti prie Lietuvos kultūrinio identiteto šaknų.

Kiekvienas iš šių objektų papildoma Paliesiaus dvaro lankymo patirtį, suteikdamas galimybę tiek pasigrožėti Lietuvos gamtos grožiu, tiek pažinti jos turtingą istoriją ir paveldą.

Apdovanojimai ir pripažinimas

2019 m. Paliesiaus dvaras laimėjo apdovanojimą kategorijoje „Sveikatos ir gerovės turizmas“, pabrėžiant jo įsipareigojimą teikti atkuriamąją ir kultūrinę patirtį lankytojams.

Paliesiaus dvaras jungia istoriją, kultūrą ir gamtą, akcentuodamas sveikatos ir gerovės svarbą. Čia lankytojai gali atsipalaiduoti terapinėse programose, tyrinėti parką ar mėgautis klasikines muzikos koncertais – tai vieta, kur atgimsta kūnas ir siela, o dvaro didybė tampa įkvėpimu ateičiai.

Daugiau informacijos skaitykite https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/tourism/awards-and-outreach-activities/eden/previous-editions/eden-destinations/lithuania_en#paliesius--winner-2019

„Europos Pulsas“ informacija

Apie Sanglaudos fondą

Mūsų misija – padėti Lietuvos piliečiams suprasti, kas yra Sanglaudos fondas, kokios valstybės jį patenka ir kokią naudą jis suteikia kiekvienai šaliai atskirai. Esame pasiryžę skleisti aiškia ir suprantama informacija, kad parodytume, kaip Sanglauda prisideda prie ekonominės, socialinės ir aplinkosauginės pažangos.

Kas yra Sanglaudos fondas?

Sanglaudos fondas įkurtas 1994 metais, jo tikslas – stiprinti Europos Sąjungos ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, skatinant darnų vystymąsi. Parama skiriama valstybėms, kurių bendrasis nacionalinis produktas (BNP) vienam gyventojui yra mažesnis nei 90 proc. ES vidurkio.

Pagrindinės sritys:

• Investicijos aplinkosaugai ir energijos efektyvumui.

• Transporto infrastruktūros plėtra (TEN-T tinklai).

• Techninė pagalba.

2021–2027 metų laikotarpiu finansinė parama yra skirta 15 valstybėms, įskaitant Lietuvą. Šiam laikotarpiui Sanglaudos fondui numatyta 42,6 mlrd. eurų.

2021–2027 m. ES sanglaudos politikos pagrindiniai tikslai:

• Konkurencinga ir išmanioji Europa – skatinti inovacijas, skaitmenizaciją ir verslo plėtrą.

• Žalesnė Europa – investicijos į mažo anglies dioksido emisijų ir klimato kaitos mažinimo projektus.

• Geriau susisiejusi Europa – transporto jungčių ir mobilumo tobulinimas.

• Socialiai atsakinga ir įtrauki Europa – dėmesys skurdų mažinimui ir socialinei įtraukčiai.

• Europa, artimesnė piliečiams

– teritorijų darni plėtra ir bendruomenių stiprinimas.

Reikšminga Sanglaudos fondo nauda

Per daugelį metų Sanglaudos politika iš esmės pakeitė daugelį regionų Lietuvoje ir kitose ES šalyse:

• **Gerėjanti infrastruktūra:** Pasitikėjimą stiprinantys projektai, kaip greitkelių tiesimas ar viešojo transporto atnaujinimas, leidžia regionams vystytis.

• **Aplinkosauga:** Investicijos į atsinaujinančią energiją ir žiedinę ekonomiką.

• **Socialinė gerovė:** Sanglaudos fondas pasiekia pažeidžiausias visuomenės sluoksnius ir prisideda prie socialinės sanglaudos.

Atsakome į populiariausius mitus apie Sanglaudą

1. **Mitas:** Sanglaudos politika naudinga tik skurdiems regionams.

Faktas: Ji naudinga visoms ES valstybėms narėms – net ir turtingos šalys naudoja savo regionams skirtomis investicijomis.

2. **Mitas:** ES lėšos dažnai netinkamai naudojamos.

Faktas: Sanglaudos projektai yra nuodugnai tikrinami, siekiama užtikrinti efektyvų lėšų panaudojimą ir skaidrumą.

3. **Mitas:** Sanglaudos politika

neprisideda prie klimato tikslų.

Faktas: 57 proc. Sanglaudos fondo lėšų skiriama klimatui palankioms iniciatyvoms.

Sėkmingi Sanglaudos fondo projektai Lietuvoje

Sanglaudos fondas suteikė galimybę įgyvendinti daugybę reikšmingų projektų, kurie prisidėjo prie Lietuvos ekonominės, socialinės ir aplinkosauginės pažangos.

Štai keli puikūs pavyzdžiai:

• **Transporto infrastruktūros modernizacija:** Fondo lėšomis buvo finansuojami pagrindinių kelių, pavyzdžiui, „Via Baltica“ magistralės modernizavimas. Tai pagerino ne tik susisiekimą, bet ir regionų patrauklumą investuotojams.

• **Aplinkai draugiška energija:** Parama buvo skirta vėjo jėgainių parkų vystymui ir saulės energijos projektams, kurie padės Lietuvai pasiekti ambicingus klimato tikslus.

• **Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemos:** Šie infrastruktūros atnaujinimai pagerino vandens kokybę ir užtikrino geresnes sanitarines sąlygas šalies gyventojams.

• **Kultūros paveldas ir turizmas:** Fondo indėlis į kultūros centrų, muziejų ir turistinių vietų renovaciją padėjo skatinti turizmą ir sustiprino vietos bendruomenių ekonomiką.

ES finansavimo galimybės: laikas Lietuvai aktyviau dalyvauti tiesioginiuose projektuose

Europos Sąjungos (ES) finan-

savimo galimybių portalas siūlo daugybę atvirų kvietimų projektų paraiškoms teikti. Šie projektai apima įvairias sritis – nuo mokslo ir inovacijų iki infrastruktūros bei švietimo. Nors dalis šių projektų yra susiję su Sanglaudos fondais, kurių tikslas – mažinti regioninius skirtumus, verta pažymėti, kad daugelis kvietimų yra atviri visoms ES narėms ir valstybėms partnerėms.

Aktyviausiai dalyvaujančios šalys

Analizuojant paskutinius ES kvietimus teikti paraiškas, matyti aiškios tendencijos: aktyviausios šalys yra tokios, kaip Vokietija, Prancūzija, Nyderlandai, Italija bei Ispanija. Šios valstybės išnaudoja tiek tiesioginio finansavimo programas, kaip „Horizontas Europa“, „Erasmus+“, tiek regioninius fondus, tokius kaip Sanglaudos fondas. Didelis šių šalių dalyvavimas rodo ne tik pasirengimą, bet ir gebėjimą bendradarbiauti tarptautinėse konsorciūmų struktūrose.

Lietuva: neišnaudotas potencialas

Lietuva, kaip ES narė, turi visas galimybes prisijungti prie šių programų. Tačiau dažnai šios galimybės lieka neišnaudotos dėl informacijos trūkumo, nepakankamo pasirengimo ar menko bendradarbiavimo su tarptautiniais partneriais. Šiuo metu laikas Lietuvai aktyviai įsitraukti į tiesioginių ES fondų projektus, kurie dažnai teikia

finansavimą tiesiogiai įmonėms, mokslo institucijoms ir nevyriausybinėms organizacijoms.

Kodėl verta dalyvauti?

1. Finansavimas be tarpininkų – tiesioginiai ES fondai veikia be nacionalinių tarpinių institucijų, kas užtikrina greitesnį ir skaidresnį finansavimo procesą.

2. Tarptautinis bendradarbiavimas – dalyvaujant ES kvietimuose, atsiveria galimybės bendradarbiauti su aukščiausio lygio partneriais iš visos Europos.

3. Kompetencijų augimas – dalyvavimas projektuose padidina organizacijų konkurencingumą ir gebėjimą konkuruoti globalioje rinkoje.

Ką daryti toliau?

Norint aktyviau dalyvauti, būtina:

• Sekti ES kvietimų portalą ir išlikti informuotam apie naujas galimybes.

• Formuoti tarptautinius konsorciūmus ir bendradarbiauti su užsienio partneriais.

• Aktyviai dalyvauti informaciniuose renginiuose, kuriuos organizuoja tiek nacionalinės agentūros, tiek ES institucijos.

• Tiesiog susisiekiame su mumis.

Europos Sąjunga šiandien yra pilna galimybių, o Lietuvai – tai šansas žengti į priekį, investuojant į inovacijas, mokslą bei technologijas. Laikas pasinaudoti tuo, ką siūlo Europa, ir aktyviai prisidėti prie bendros pažangos.

„Europos Pulsas“ informacija

EUROPOS AKTUALIJOS

Europos Komisijos ir aukščiausiojo atstovo bendras pareiškimas dėl tyrimo apie pažeistus elektros ir duomenų kabelius Baltijos jūroje

Įvykęs incidentas su povandeniniais kabeliais Baltijos jūroje yra naujausias įvykis, galimai susijęs su atakomis prieš kritinę infrastruktūrą. Mes sveikiname Suomijos institucijas už greitą reagavimą ir sulaukytą įtariamą laivą. Dirbame su Suomijos institucijomis dėl tęsiamo tyrimo. Esame visiškai solidarūs su Suomija, Estija ir Vokietija.

Mes griežtai smerkiame bet kokį tyčinį Europos kritinės infrastruktūros naikinimą. Įtariamą laivą priklauso Rusijos šešėliniam laivynui, kuris kelia grėsmę saugumui ir aplinkai, taip pat finansuoja Rusijos karo biudžetą. Siūlysiame papildomas priemones, įskaitant sankcijas, siekiant nukreipti šį laivyną.

Reaguodami į šiuos incidentus, stipriname pastangas apsaugoti povandeninius kabelius, įskaitant pagerintą informacijos mainų sistemą, naujas aptikimo technologijas, taip pat povandeninio remonto galimybes ir tarptautinį bendradarbiavimą. Išliksime įsipareigoję užtikrinti mūsų kritinės infrastruktūros atsparumą ir saugumą.

Siuo metu nėra jokios grėsmės elektros tiekimo saugumui regione.

Europos Komisija siūlo sustabdyti bevizį režimą Sakartvelo pareigūnams

Komisija siūlo sustabdyti dalį ES ir Sakartvelo susitarimo dėl vizų išdavimo palengvinimo. Jei Taryba priims šį pasiūlymą, Sakartvelo diplomatams, pareigūnams ir jų šeimoms, turinčioms diplomatinį ir oficialius pasus, reikės vizos trumpoms kelionėms į ES, trukmės iki 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį. Be to, palengvinimai, tokie kaip trumpesnis paraiškų nagrinėjimo laikas, mažesnės vizų mokesčių ir reikalavimų pateikti mažiau papildomų dokumentų, nebegaliojant Sakartvelo diplomatams ir pareigūnams. Šis sprendimas neturės neigiamo poveikio žmonių kontaktams, nes Sakartvelo piliečiai, turintys paprastus pasus, ir toliau galės keliauti į ES be vizų trumpoms kelionėms.

Šis pasiūlymas yra atsakas į smurtinį Sakartvelo valdžios suvaržymą prieš taikius protestuotojus, politikus ir nepriklausomus žiniasklaidos kanalus, kurie prasidėjo po to, kai valdžia paskelbė, kad nuo 2028 metų nesieks pradėti derybų su ES.

Be to, neseniai priimta Sakartvelo teisė, įskaitant „užsienio įtakos skaidrumo“ įstatymą (priimtą 2024 m. gegužės mėn.) ir „šeimos vertybių ir nepilnamečių apsaugos“ įstatymą (priimtą 2024 m. rugsėjo mėn.), pažeidžia pagrindines teises, kurios yra svarbiausios ES vertybės. Pagrindinių teisių laikymasis, įskaitant kovą su diskriminacija, yra būtina sąlyga suteikti vizų liberalizavimą.

ES jau ėmėsi priemonių reaguoti į rimtą Sakartvelo demokratijos nuosmukį: birželį Europos Taryba pažymėjo, kad dabartinis veiksmas veda prie faktiško prisijungimo proceso sustabdymo. Kai situacija toliau blogėjo, ir po diskusijų užsienio reikalų taryboje 2024 m. gruodžio 16 d., Komisija nusprendė pasiūlyti sustabdyti vizų lengvatą Sakartvelo diplomatams ir pareigūnams.

Dabar Taryba turi nuspręsti dėl šiandieninio pasiūlymo dėl dalinio vizų palengvinimo sustarimo sustabdymo. Jei Taryba priims pasiūlymą ir jis įsigalios, valstybės narės turės imtis būtinų priemonių. Tai reiškia, kad pagal sąžiningo bendradarbiavimo principą jos privalės taikyti vizų reikalavimą Sakartvelo diplomatams, pareigūnams, tarnybiniam/official pasų ir specialiųjų pasų turėtojams ir informuoti apie šias priemones kitas valstybes nares ir Komisiją. Taip pat valstybės narės turės nutraukti esamų lengvatų, tokių kaip trumpesni paraiškų nagrinėjimo laikai, mažesni vizų mokesčiai ir galimybė pateikti mažiau dokumentų, taikymą Sakartvelo diplomatams ir pareigūnams.

Susitarimas tarp Europos Sąjungos ir Sakartvelo dėl vizų išdavimo palengvinimo įsigaliojo 2011 m. kovo 1 d. Šio susitarimo tikslas buvo palengvinti vizų išdavimą trumpoms kelionėms pagal abipusiškumo principą.

2017 m. baigus sėkmingą vizų liberalizavimo dialogą, Sakartvelui buvo suteikta bendroji vizų lengvata trumpoms kelionėms.

ES įveda skrydžių emisijų žymenį, kad keliautojai galėtų priimti informuotus ir tvaresnius sprendimus

Europos Komisija priėmė Reglamentą, kuriuo įvedamas Skrydžių emisijų žymuo (FEL), teikiantis aiškų ir patikimą metodiką skrydžių emisijoms apskaičiuoti. Oro linijos, vykdančios skrydžius ES viduje arba iš jos, galės savanoriškai prisijungti prie šio žymens, kuris taps visiškai veikiančiu nuo 2025 metų liepos mėnesio. Iki kitų metų vasaros keleiviai galės matyti ir palyginti savo skrydžių įvertintas šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) emisijas, leisdami priimti geriau informuotus sprendimus perkant bilietus.

Siuo metu bendros metodikos ir kriterijų trūkumas, kaip apskaičiuoti skrydžių emisijas, lemia, kad oro linijos ir bilietų pardavėjai naudojami skirtingomis metodikomis, kurios nėra lengvai palyginamos. Skrydžių emisijų žymuo siekia tai pakeisti, nustatydamas patikimą ir suvienodintą metodiką, atsižvelgiant į tokius veiksnius kaip lėktuvo tipas, vidutinė keleivių ir krovinių apimtis, taip pat naudojamas aviacinis kuras.

Ieškodami skrydžių arba užsakydami bilietus internetu, keleiviai matys specialų logotipą šalia skrydžių emisijų duomenų, garantuojantį, kad informacija yra patikima. Tai padės keleiviams priimti informuotus sprendimus ir apsaugoti juos nuo klaidinančių žaliųjų reklamų.

Skrydžių emisijų žymuo padės aviacijai pereiti prie nulio emisijų, užtikrinamas sąžiningą konkurenciją tarp oro linijų, skatindamas Tvarų aviacinio kuro (SAF) naudojimą ir padedant atnaujinti flotiles. Kadangi skaičiavimai remiasi faktiniais sunaudojimo duomenimis, tai taip pat paskatins oro linijas veikti efektyviau ir tvariau.

Europos Sąjungos aviacinės saugos agentūra (EASA) bus atsakinga už skrydžių emisijų apskaičiavimą pagal pažangiausius tarptautinius standartus, taikytinus aviacinės emisijoms. Ši metodika leis sąžiningai, skaidriai ir suvienodintai apskaičiuoti skrydžių emisijas

pagal naujausius veiklos duomenis toms pačioms maršruto linijoms.

Iki 2025 m. vasario 1 d. oro linijos, vykdančios skrydžius ES viduje arba iš jos, galės prisijungti prie skrydžių emisijų žymens. Tam jos turės pateikti reikiamus duomenis EASA. Pirmieji skrydžių žymens bus suteikti EASA iki 2025 m. liepos 1 d. ir jie bus taikomi skrydžiams, suplanuotiems 2025 metų žiemos sezonui.

Komisija pradeda išsamų tyrimą dėl siūlomo „Dorna Sports“ įsigijimo „Liberty Media“

Europos Komisija pradėjo išsamų tyrimą, siekdama įvertinti pagal ES susijungimų reguliavimą siūlomą „Dorna Sports“ įsigijimą „Liberty Media“. Komisija preliminariai nerimauja, kad šis sandoris gali lemti aukštesnes kainas už motociklų varžybų, kurias rengia abi šalys transliavimo teises.

„Liberty Media“ ir „Dorna Sports“ yra tarptautinės žiniasklaidos kompanijos. „Liberty“ valdo „Formula One Group“ ir turi išskirtines komercines teises į FIA Formulės 1 pasaulio čempionatą. „Dorna Sports“ turi išskirtines komercines teises į FIM pasaulio čempionato „MotoGP“ bei kitus motociklų lenktynių čempionatus.

Komisijos preliminarūs rūpesčiai

Komisijos preliminarus tyrimas rodo, kad šis sandoris gali sumažinti konkurenciją tarp „Liberty Media“ ir „Dorna Sports“ licencijuojant transliavimo teises dėl motorsporto lenktynių turinio. Konkrečiai, sandoris gali pašalinti svarbias konkurencines kliūtis tarp „Liberty Media“ ir „Dorna Sports“, o tai gali sustiprinti jų poziciją prieš motorsporto transliuotojus ir galų gale lemti aukštesnes kainas.

Komisija nustatė, kad:

- Sandoris kelia rimtų konkurencijos problemų galimose siaurose nacionalinėse rinkose dėl transliavimo teisių motorsporto turiniui Europos ekonominėje erdvėje (EEE), kur „Formulė 1“ yra aiški rinkos lyderė visose Europos šalyse, o „MotoGP“ dažniausiai yra vienišelis konkurentas.

- Sandoris gali pašalinti svarbias konkurencines kliūtis tarp šalių kai kuriose platesnėse nacionalinėse rinkose dėl visų sporto turinio transliavimo teisių arba galimų tokių rinkų segmentų. Ypač todėl, kad „Formulė 1“ ir „MotoGP“ artimai konkuruoja.

Komisija dabar atliks išsamesnį tyrimą, siekdama nustatyti, ar preliminarūs konkurencijos rūpesčiai patvirtinami.

Tyrimo metu Komisija taip pat nagrinės, ar „Liberty Media“ ir jos didžiausias akcininkas, ponas John Malone, gali daryti lemiamą įtaką abiem kompanijoms. Jei tai bus patvirtinta, sandoris taip pat gali kelti rūpesčių dėl to, kad „Liberty Media“ gali uždaryti konkurentus šalyse, kuriose veikia „Liberty Global“, t. y. Belgijoje, Airijoje ir Nyderlanduose.

Siūlomas sandoris Komisijai buvo praneštas 2024 m. lapkričio 14 d. Komisija turi 90 darbo dienų – iki 2025 m. gegužės 14 d. – priimti sprendimą.

Daugiau informacijos <https://ec.europa.eu/mission/presscorner/home/en>

Tavo Europa, tavo balsas! 2025 m. Suteikti jaunimui balsą

Jūsų Europa, Jūsų žodis! Suteikiant balsą jaunimui

2025 m. kovo 13–14 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) suburs beveik 100 jaunų dalyvių ir 37 mokytojus iš ES valstybių narių, kandidatų į narystę šalių ir Jungtinės Karalystės į kasmetinį renginį „Jūsų Europa, Jūsų Žodis!“ (YEYS). Šių metų tema – jaunimo vaidmuo kuriant atsparią ateitį. Renginyje siekia įkvėpti jaunimą aktyviai dalyvauti pilietinėje veikloje ir prisidėti prie dalyvaujančios demokratijos savo bendruomenėse bei už jų ribų.

Koncepcija ir programa

„YEYS“ 2025 vyks 1,5 dienos ir bus sudarytas iš interaktyvių sesijų bei bendradarbiavimo dirbtuvių. Patyrę vedėjai padės dalyviams išreikšti savo nuomonę bei formuluoti rekomendacijas, kurios atspindės jų lūkesčius, rūpesčius, interesus, prioritetus ir viltis dėl Europos ateities.

Dirbtuvės bus struktūruotos remiantis klausimais, kurie skatins atvirą bendravimą, diskusijas ir jaunimo įsitraukimą. Štai keli pavyzdiniai klausimai:

- **Kokioje Europoje norite gyventi, ir kokie klausimai jums svarbūs?**

- **Kaip įsivaizduojate Europos ateitį, ir koks turėtų būti jaunimo vaidmuo ją formuojant?**

- **Kaip jaunimas gali prisidėti kuriant Europą, atspindinčią jos žmonių vertybes ir prioritetus?**

Dalyviai bus raginami apmąstyti savo įsitikinimus, lūkesčius bei prioritetus ir ieškoti būdų, kaip juos įgyvendinti.

Diskusijų metu bus ieškoma galimybių bendradarbiauti tarpvalstybinio lygmeniu, skatinant vienybės ir bendros atsakomybės jausmą. Ren-

ginyje taip pat suteiks erdvę mainams tarp skirtingų dalyvių grupių: mokyklų mokinių, nacionalinių jaunimo tarybų ir įvairių jaunimo organizacijų.

Renginį vainikuos plenarinė sesija, kurioje dalyviai savo idėjas pavers konkrečiomis rekomendacijomis.

YEYS tęstinumas

EESRK Jaunimo grupė toliau skleis rekomendacijas, jas naudodama kaip galimą įnašą EESRK patariamajai ir politinei veiklai. Taip pat rekomendacijos bus pristatomos išoriniuose renginiuose ir integruojamos į nuomones, susijusias su ES jaunimo testu EESRK.

„YEYS“ rekomendacijos taip pat gali būti naudingos EESRK organizuojamos Antrosios pilietinės visuomenės savaitės diskusijoms, kurios vyks vos savaitę vėliau (2025 m. kovo 17–21 d.) ir bus skirtos stiprinti sanglaudą bei dalyvavimą poliarizuotose visuomenėse. Šios rekomendacijos gali tapti pagrindu jaunimui skirtoms diskusijoms su aukšto lygio Europos institucijų atstovais.

YEYS 2025 formatas ir stilius

Norint paskatinti dalyvių įsitraukimą ir diskusijas, „YEYS“ bus vedamos naudojant dalyvaujančio vadovavimo arba „Hosting Menų“ metodus. Šie metodai remiasi prielaida, kad žmonės sutelkia savo energiją ir resursus tam, kas jiems labiausiai rūpi. Tai leidžia efektyviai panaudoti grupės kolektyvinę įmintį ir gebėjimą savarankiškai organizuotis.

Šie metodai sujungia galinčius pokalbių procesus, kurie kviečia dalyvius prisidėti atsakomybę už juos dominančius iššūkius.

Daugiau skaitykite <https://www.eesc.europa.eu/en/agenda/our-events/events/your-europe-your-say-2025>.

2025 m. Kvietimas Europos solidarumo korpusui atidaryti jau prasidėjo

Europos Komisija paskelbė, kad jau galima teikti paraiškas 2025 m. Europos solidarumo korpusui atidaryti. Tai suteiks jaunimui galimybę įsitraukti į savanorišką veiklą, humanitarinę pagalbą ir jaunimo solidarumo projektus.

Budžetas:

166 mln. eurų – gerokai daugiau nei ankstesniais metais.

Terminas:

Paraiškos priimamos nuo 2025 m. vasario 11 d. iki spalio 1 d.

Rezultatai:

2021–2023 m. programa padėjo daugiau nei 66 000 jaunų žmonių įveikti pandemijos iššūkius, padėti Ukrainos pabėgėliams ir reaguoti į nelaimes.

Dalyvaukite ir keiskite pasaulį!

Nuotekų surinkimo ir valymo sistemos patobulinimai Velika Goricoje, Kroatijoje

Pagrindiniai iššūkiai

Velika Goricos regione Kroatijoje šiuo metu vykdomas ES finansuojamas projektas, skirtas modernizuoti nuotekų surinkimo ir valymo sistemas, taip užtikrinant atitiktį ES teisės aktams, susijusiems su miesto nuotekų bei vandens kokybe ir kiekiu.

Projektas suskirstytas į dvi fazes:

- 2014–2020 m. (A fazė)
- 2021–2027 m. (B fazė)

Bendros investicijos siekia 104 mln. EUR, o pirmosios fazės (A) tinkamos finansuoti išlaidos sudaro 45,7 mln. EUR, iš kurių ES įnašas yra 38,9 mln. EUR.

Didžiausi iššūkiai:

• **Ryšių trūkumas.** Daugelyje gyvenviečių už Velika Goricos ribų nėra nuotekų tinklų. Tik 83 proc. nuolatinių 68 000 regiono gyventojų yra prijungti prie viešosios drenažo sistemos.

• **Gamybos pajėgumų trūkumas.** Velika Goricos nuotekų valymo įrenginiai, pastatyti 1973 m., yra nepakankami tvarkyti dabartinius srautus. Nevalytos nuotekos, neatitinkančios ES ir nacionalinių reikalavimų, patenka į Savos upę.

Tinklo modernizacija

Projektas numato reikšmingus patobulinius:

- Bus nutiesta 106 km gravitacinio vamzdžio ir 18 km slėginio vamzdžio bei pastatyti 39 siurbliai.
- 20,2 km gravitacinio ir 0,4 km slėginio vamzdžio bus pakeisti, o 9 siurbliai – atnaujinti.

Taip pat planuojama įsigyti šiuolaikinę įrangą:

- Nuotekų valymui pritaikyta transporto priemonė,
- Kanalizacijos tinklų stebėjimui skirtą CCTV inspekcijos sistemą,
- Vandens monitoringo transporto priemonę.

Buvo suplanuota beveik padvigubinti Velika Goricos nuotekų valymo įrenginių pajėgumus. Bus pritaikyti biologinio ir anaerobinio valymo sprendimai, siekiant įgyvendinti tretinį nuotekų valymą. Be to, purvas bus tvarkomas specialiai

įrengtu nendrių lauku.

Aplinkos apsauga

Tikimasi, kad nauji kanalizacijos vamzdiniai ir siurblinės padidins surinktų nuotekų kiekį pagal ES reikalavimus iki 90 proc.

Modernizuoti infrastruktūros pajėgumai reikš:

- Mažesnę taršą. Bus sumažintas nevalytų nuotekų išleidimas į aplinką.
- Vandens telkinių apsaugą. Pagerės ekologinė ir sanitarinė vandens kokybė.

• Atnaujinta kanalizacijos sistema mažins nuotekų ir leis prisijungti naujiems vartotojams.

Projekto finansavimas

Bendra projekto „Nuotekų surinkimo ir valymo sistemos Velika Goricos aglomeracijoje“ investicija siekia 104 078 963 EUR. ES Sanglaudos fondas per 2014–2020 m. programos „Konkurencingumas ir sanglauda“ prioritetą „Aplinkos apsauga ir išteklių tvarumas“ skyrė 38 905 169 EUR finansavimą šiam projektui.

Projektas ne tik prisideda prie tvarios aplinkos apsaugos, bet ir užtikrina ekonominę regiono plėtojimą. Naudodami šiuolaikišką įrangą ir technologijas, galime pasiekti didesnę efektyvumą ir taupyti išteklius. Be to, projektas duoda reikšmingą indėlį į vietos ekonomikos augimą bei užtikrina gyventojų sveikatą ir gerovę.

Velika Goricos regiono nuotekų surinkimo ir valymo sistemos modernizavimas yra svarbus žingsnis siekiant tvarios ateities Kroatijai ir ES. Tai taip pat yra geras pavyzdys, kaip tinkamai valdomos investicijos gali padėti spręsti aplinkosaugos iššūkius ir gerinti gyventojų gyvenimo kokybę. Visais lygiais reikia pasiekti darnios ekonomikos, aplinkosaugos ir visuomeninio vystymosi pusiausvyrą, o šis projektas yra puikus žingsnis šia linkme. Nerimą keliančius aplinkosaugos iššūkius projektas keičia į teigiamą pusę, mažindamas taršą ir užtikrindamas ilgaamžiškus

sprendimus. Jis taip pat atitinka ES Žaliojo kurso tikslus, kurie numato švaresnę ir darnesnę ateitį visiems ES piliečiams. Velika Goricos modernizacija yra pavyzdys, kaip ES fondų parama gali būti efektyviai panaudota strateginiams tikslams ir ilgalaikiam poveikiui užtikrinti.

Tolimesni žingsniai apims projekto įgyvendinimo stebėseną ir viešinimo kampanijas, kurios padės geriau informuoti visuomenę apie naudą ir pasiekimus. Be to, užtikrinus sistemos ilgaamžiškumą ir efektyvumą, Velika Goricos pavyzdys gali tapti rodikliu įgyvendinant panašius projektus kituose regionuose Kroatijoje bei už jos ribų.

Projekto reikšmė visuomenei

Šio projekto įgyvendinimas turės reikšmingą poveikį Velika Goricos regiono gyventojams. Nauja infrastruktūra ne tik užtikrins švaresnę ir sveikesnę aplinką, bet ir prisidės prie gyvenimo kokybės gerinimo. Tobulėjant miestų kanalizacijos sistemoms, mažės rizika užteršti geriamąjį vandenį, kas yra labai svarbu visuomenės sveikatai. Taip pat sumažės potvynių sukeltos nepageidaujamos pasekmės, kurios dažnai kyla dėl senų ir nesandarų vamzdžių.

Be to, šiuolaikinės infrastruktūros įrengimas leis integruoti papildomas technologijas, tokias kaip nuotekų kokybės nuotolinio stebėjimo įrenginiai, kurie padės efektyviau valdyti sistemą ir užtikrinti greitesnę problemų sprendimą. Tuo pačiu metu ilgaamžė sistema leis taupyti išteklius, nes mažės nuotėkio nuostoliai ir reikės mažiau remonto darbų.

Šis projektas taip pat turi ir edukacinę reikšmę – jis akcentuoja poreikį rūpintis vandens ir aplinkos apsauga. Tokie darbai skatina didesnę gyventojų sąmoningumą apie tvarumo principus ir darnios plėtros svarbą. Modernizuotos nuotekų surinkimo ir valymo sistemos rodo pavyzdį, kad investicijos į aplinkosaugos projektus gali prisidėti prie vietos ir globalių problemų sprendimo.

Regiono plėtros perspektyvos

Modernizuota nuotekų surinkimo ir valymo infrastruktūra atveria naujas galimybes Velika Goricos regiono plėtrai. Tobulėjant gyvenvietės infrastruktūrai, investicijos tampa patrauklesnės verslui, o tai skatina naujų darbo vietų kūrimą ir vietos ekonomikos augimą. Šiuolaikinės kanalizacijos sistemos užtikrins ne tik geresnes gyvenimo sąlygas vietiniams gyventojams, bet ir pagerins galimybes regionui pritraukti naujus gyventojus bei turistus.

Be to, regiono pastangos įgyvendinti tvarius infrastruktūros sprendimus demonstruoja, kaip galima harmoningai derinti urbanizaciją ir aplinkosaugą. Suformuota tvari infrastruktūra gali būti tarsi magnetas inovatyviems projektams, susijusiems su žaliaja energetika, atliekų valdymu ar kitomis žiedinės ekonomikos iniciatyvomis. Tokiu būdu Velika Goricos regionas tampa pavyzdžiu ne tik Kroatijai, bet ir kitoms Europos šalims, siekiančioms inovatyvių ir ekologiškų miesto sprendimų.

Viso šio projekto įgyvendinimas padeda kurti platesnį regiono bendradarbiavimą ir skatina partnerystes tarp vietos valdžios, tarptautinių organizacijų ir vietos gyventojų. Ilgainiui tokie projektai ne tik mažina taršą, bet ir stiprina regiono identitetą bei pasirengimą įveikti ateities aplinkosaugos ir urbanistinius iššūkius.

Socialinės ir ekonominės naudos ilgalaikė perspektyva

Velika Goricos nuotekų surinkimo ir valymo sistemos modernizavimas turės reikšmingą teigiamą poveikį ilgalaikėje perspektyvoje tiek socialiniu, tiek ekonominiu aspektu. Gerėjanti aplinkos kokybė skatins gyventojų sveikatos būklės gerėjimą, nes sumažės ligų, susijusių su prasta vandens kokybe, rizika. Be to, švaresnė gyvenamoji aplinka prisidės prie bendro gyvenimo standartų kėli-

mo, o gyventojai galės mėgautis sveikesniu, malonesniu gyvenimu regione.

Ekonominiu požiūriu, modernizuota infrastruktūra sudarys sąlygas tvariam verslo augimui. Pagerėjus aplinkai, regionas taps patrauklesnis naujoms investicijoms, įskaitant inovatyvius bei ekologiškus projektus. Tai paskatins vietos ekonomikos įvairovę ir naujų darbo vietų kūrimą, taip pat gerins regiono konkurencingumą Kroatijoje ir už jos ribų. Ilgainiui tokios iniciatyvos prisidės prie regiono gyvenančių žmonių socialinės ir ekonominės gerovės.

Skaitmeniniai sprendimai ir inovacijos

Dar vienas svarbus projekto aspektas yra galimybė integruoti skaitmeninius sprendimus ir inovatyvias technologijas, sustiprinant infrastruktūros valdymo efektyvumą. Šiandienos pasaulyje išmaniosios sistemos tampa svarbia urbanizacijos dalimi, ir Velika Gorica gali tapti pirmaujančiu regionu, įgyvendinant išmaniojo miesto koncepciją. Nuotekų kokybės sekimas realiu laiku, išmanūs jutikliai ir centralizuotas valdymas padės ne tik greičiau identifikuoti problemas, bet ir užtikrins tvarų išteklių naudojimą.

Skaitmeninės inovacijos taip pat prisidės prie regiono reputacijos augimo kaip modernaus ir ekologiškai atsakingo miesto. Tai sudarys galimybes ne tik geriau spręsti aplinkosaugos problemas, bet ir skatinti žiniomis grįstos ekonomikos vystymąsi, kuriam reikalingas kvalifikuotas ir technologijas išmanantis darbo rinkos potencialas.

Šių pavyzdžių poveikis neabejotinai sustiprins Velika Goricos kaip pažangaus ir tvaraus regiono statusą Kroatijoje bei Europos mastu.

Daugiau informacijos https://ec.europa.eu/regional_policy/projects/projects-database/improvements-to-wastewater-collection-and-treatment-in-velika-gorica-croatia-en

Sveti Martin na Muri – EDEN 2019 m. nugalėtojas

Autor: Silverije – Vlastní dílo, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=11537026>

Mura upės kraštovaizdžiai

Mura upė teka per Sveti Martin na Muri, suteikdama galimybę praleisti atostogas gamtoje. Čia yra daugybė poilsiui skirtų vietų, ypač netoli Žabnik, kur galima vaikštinėti ar surengti pikniką. Lankytojai gali pasivaikščioti „Meilės labirintu“ ir „Energijos labirintu“ malūno teritorijoje arba dalyvauti malūnininko edukacinėje kelionėje. Šis 3 km ilgio žiedinis maršrutas puikiai tinka pėsčiųjų ar dviračių žygiams, padedantiems atrasti vietos gamtinius turtus.

Žabniko plūduriuojantis malūnas

Apsilankymas Žabnike suteikia galimybę susipažinti su tradicinio malūnininkystės amato

subtilybėmis. Plūduriuojantis malūnas kviečia pajusti istoriją, o malūnininko namas siūlo multimedijos ekspoziciją, kurioje atskleidžiama kasdienė malūnininko gyvenimo istorija. Čia galite trumpam pavirsti tikru darbsčiu senoviniu malūnininku.

Kodėl verta aplankyti Sveti Martin na Muri?

Kodėl verta aplankyti Sveti Martin na Muri?

Sveti Martin na Muri yra viena iš patraukliausių kontinentinės Kroatijos turistinių vietovių ir įdomiausias pasienio miestelis. Ši vietovė – tai tikras terminio mineralinio vandens ir sveikatinimo rojus, kuriame taip pat galima mėgautis:

- Restoranų įvertinta virtuve.
- Vyno keliais.
- Daugybe dviračių takų ir kitomis aktyvaus poilsio galimybėmis.

Sveikatos ir gerovės turizmas

Šioje vietovėje rasite ne tik

baseinus, bet ir daugiau nei 20 skirtingų masažų bei pirčių rūšių (įskaitant suomiškas ir romėniškas). Moderniausias sveikatingumo kompleksas žemyne užima net 1800 m² plotą.

• Mineralinės šaltinių versmės, atrastos prieš daugiau nei 100 metų, turi nepaprastai daug mineralų ir yra itin gydančios. Vandens analizės rodo, kad Terme Sveti Martin vanduo yra daugiau nei 43 000 metų senumo ir yra vienas aukščiausios kokybės vandenų Europoje.

Tvarumas ir infrastruktūra

Sveti Martin na Muri nuolat tobulina vietinę infrastruktūrą, vykdo atsakingą atliekų tvarkymą ir skatina žaliąją verslo praktiką bei socialinę atsakomybę.

Lankytinos vietos ir patarimai

• LifeClass Terme Sveti Martin – garsėjančios gydomuoju vandeniu, sporto ir rekreacijos galimybės bei sveiku vietiniu maistu.

- Daugybė dviračių maršrutų.
- Žabniko malūnininko vieta su tradiciniu plūduriuojančiu malūnu, laivu, malūnininko namais ir „Meilės labirintu“.

Šią nominaciją Sveti Martin na Muri yra laimėjęs ir 2007 m.

„Europos Pulso“ informacija

Soparnik – tradicinis Dalmatijos pyragas su špinatais

Šis patiekalas yra iš Dalmatijos regiono ir buvo populiarus tarp paprastų žmonių dėl savo paprastų ingredientų.

Ingredientai (4 porcijoms):

Tešlai:

- 300 g kvietinių miltų
- 150 ml vandens
- 2 šaukštai alyvuogių aliejaus
- Žiupsnelis druskos

Įdarui:

- 300 g špinatų (arba lapinių burokėlių, jei norite autentiškumo)

- 1 vidutinio dydžio svogūnas
- 2 skiltelės česnako
- 2 šaukštai alyvuogių aliejaus
- Žiupsnelis druskos ir pipirų

Paruošimas:

1. **Tešlos paruošimas:**
 - Miltus sumaišykite su žiupsneliu druskos.
 - Įpilkite alyvuogių aliejaus ir po truputį įpilkite vandens, kol susidarys minkšta ir elastinga tešla.
 - Uždenkite tešlą švari rankšluosčiu ir palikite pailsėti apie 30 minučių.

2. Įdaras:

- Nuplaukite ir nusausinkite špinatus arba lapinius burokėlius, smulkiai supjaustykite.
- Svogūną ir česnaką smulkiai supjaustykite, apkepkit

alyvuogių aliejuje, kol taps permatomi.

- Sudėkite špinatus, įberkite druskos ir pipirų, trumpai apkepkit (2–3 min.), kol suminkštės.

- Palikite įdarą atvėsti.

3. Pyrago formavimas:

- Tešlą padalykite į dvi dalis ir iškočiokite plonus apskritimus.
- Ant vieno tešlos apskritimo dėkite atvėsusį įdarą, palikdami 1 cm nuo kraštų.

• Uždenkite antrą tešlos sluoksnį ant viršaus ir užspauskite kraštus.

4. Kepimas:

- Kepkite pyragą 200 °C temperatūroje apie 20–25 minutes, kol tešla taps auksinės spalvos.
- Išėmę iš orkaitės, pyragą aptepkite šiek tiek alyvuogių aliejaus, kad tešla būtų minkštesnė.

5. Patiekimas:

- Supjaustykite į trikampius gabalėlius ir patiekite šiltą arba kambario temperatūroje.

Patarimai:

- Soparnik puikiai dera su natūraliu jogurtu ar stikline vyno.
- Jei norite papildomo skonio, į įdarą galite pridėti smulkintų sūrių, tokių kaip feta.

„Europos Pulso“ informacija